

En grøn sommer – i bedste Green Cities-ånd

Grønt er godt for øjet...siger man. Det ord-sprog passer godt på Green Cities, der er på alle måder har fokus på det grønne og bæredygtige. 6 af de 7 danske medlemskommuner

kan nu skrive klima-kommune på papiret, ligesom vores observatørkommune, Greve, også er blevet klimakommune.

I klimalandsbyen Studsgård ved Herning koger de for kloden. Og når landsbyens beboere alligevel er samlet hver måned til CO₂-venlig fællesspisning med fokus på økologi og årstidens grøntsager, ja så snakker de også energibesparelser, energirenovering, transportvaner, affaldssortering - og hvad der ellers er aktuelt for at nå landsbyens mål om en reduktion i CO₂-udledningen på 25 pct. inden 2012.

Det grønne – i form af økologiske jordbær var også et hit på Green Cities-standen på KLs klima-konference i Bella Centret. Jordbærerne var så populære, at konferencedeltagerne gik med bakkerne og delte rundt og da jordbærerne kom i glasskåle, ja så "forsvandt" de også. Vi har dog ikke fået en regning fra Bella Centret på glasskåle, som mon ikke de er dukket op i et eller andet "hjørne".

Ting taler i Ballerup og forhåbentlig også i mange andre kommuners skoler landet over. Kommunen har nemlig sat et stort klimaundervisningsprojekt i søen, hvor arbejdet med skraldeskulpturer skal skærpe børnenes forståelse for bæredygtighed.

I Albertslund bliver belysningen mere og mere bæredygtig. Kommunen er gået i gang med at skifte de gamle parklamper

ud med en ny særdeles energibesparende LED-lampe, som oven i købet også er meget billig i vedligeholdelsesomkostninger. Og som er så revolutionerende, at det har udløst en pris til Albertslund Kommune.

I Allerød flager de med, at de er Green Cities-kommune og bruger medlemskabet som afsæt for en løbende dialog med borgerne om miljø – gennem events og udstillinger.

Jo, der er gang i den. Også i arbejdsgrupperne. Kemigruppen har været på seminar for at lave en plan for udfasningen af de 13 mest miljøbelastende kemikalier og Klimagruppens arbejde med at holde de tids- og transportbesparende online møder er også ved lykken. Så der kommer en evaluering og anbefaling til andre arbejdsgrupper om, hvordan konceptet kan gribes an.

Styregruppen har også været en tur i det grønne. En del af sommerstyregruppemødet var henlagt til det fri – som en teambuildingtur i den smukke vestjyske natur og den miljøcertificerede skov ved Skarrildhus uden for Herning. Og der skulle virkelig samarbejdes for at finde rundt – og finde "hjem". Men alle kom da i hus: En hel del klogere på sig selv og på hvad Green Cities-samarbejdet er for en størrelse.

Jeg ønsker alle rigtig god læselyst – og en god sommer.

I JUNI KAN DU BL.A. LÆSE:

S1 Formandens leder...

S3 Pris til Albertslund...

S5 KLs klima-konference...

S7 Styregruppen på samarbejdstur...

S2 Kog for kloden...

S4 Ting taler i Ballerup...

S6 Kemigruppens seminar...

S7 Kort nyt...

Kog for kloden

– et CO₂-venligt madprojekt i Klimalandsby Studsgård

Ved at vælge de madvarer, der er mindst energikrævende at producere, kan en dansk familie skære store mængder CO₂ ud af det årlige regnskab.

AF LINE THASTUM, Herning, Grøn guide

Siden midten af marts har familier i den midtjyske landsby Studsgaard ved Herning eksperimenteret med at ændre den daglige madplan til en mere klimavenlig menu.

Frontløberne i projektet er tre familier, der har tænkt råvarenes CO₂-belastning ind i alle måltider og indkøb. Ved at købe mindre kød, vælge øl frem for vin og spise flere af årstidens økologiske grøntsager bidrager familierne direkte til at reducere verdens samlede energiforbrug og CO₂-udledning. Studsgårds 250 husstande kan således skære godt 45 ton af den årlige CO₂-udledning, hvis alle beboere indfører blot en kødfri dag om ugen. Det skyldes blandt andet, at kød er langt mere energikrævende at producere end grøntsager.

”Det overraskede os, hvor stor en rolle vores kostvaner faktisk spiller for CO₂-udledningen, og at selv små skridt tæller i dét regnskab. Derfor har vi skåret kraftigt ned på forbruget af oksekød, frikadellefarsen bliver blandet op med revne grøntsager og staniol har vi stort set udfaset. Med tre kødspisende børn handler det blot om at gennemføre ændringerne gradvist, så de også kan vænne sig til de nye tider,” siger Charlotte Bøttcher, der sammen med mand og børn har deltaget i projektet.

Alle kan gøre en forskel

Valget af menu betyder meget. F.eks. udleder et måltid med kylling, ris og tomat cirka 9 gange så meget CO₂ som et måltid med gulerødder, kartofler og bønner, når man indregner produktionen af råvarerne, emballagen, transporten og tilberedningen.

”Kog for kloden” er bare et af de tiltag som landsbyen Studsgård er gået i gang med. Studsgårdborgerne har nemlig besluttet at skære 25 % af landsbyens CO₂-udledning inden 2012. Energibesparelser og energirensning, transportvaner, affaldssortering mv. er andre tiltag som landsbyen er gået i gang med i samarbejde med kommunens klimakoordinator og grønne guide. Som et led i projektet arbejdes der på at etablere en hjemmeside, hvor kommunens beboere

kan beregne deres bidrag til landsbyens CO₂-reduktion, hvor man kan få gode råd og ideer og f.eks. beregne forskellige retters CO₂-belastning. Allerede nu mødes beboere i Studsgaard til klimarigtig, kødfri fællesspisning en gang om måneden.

Udnyt råvarerne bedre

Mens de tre grundprincipper i projektet ’Kog for koden’ er årstidens råvarer, mindre kød og mere økologi, har de tre familier også arbejdet meget med at reducere mængden af spild i madlavningen. Ved at udnytte den indkøbte mad bedre, kan en familie bidrage til en markant reduktion af energiforbruget. Bedre udnyttelse af maden betyder nemlig, at der skal bruges mindre energi på at producere, forarbejde, pakke og transportere mad, som forbrugeren alligevel ikke spiser, men blot kasserer.

”Det viste sig, at det slet ikke var så vanskeligt at reducere mængden af den mad, vi smider ud. Vi er blevet meget bedre til at genbruge rester. Og nu hvor vi køber dyrere økologiske råvarer, fokuserer vi også mere på at bruge dem frem for at smide halvdelen af maden ud,” siger Charlotte Bøttcher.

Der er tryk på i køkkenet, når der er fællesspisning.

Pris til Albertslund for LED-lampe

ELFORSK-prisen 2009 gik til Albertslund – for udviklingen af den energieffektive LED-lampe, der sparer 50 % på elforbruget.

AF JANUS ENEMARK NISSEN, Albertslund

Der var dømt fest i Skuespilhuset i København, da klima- og energiminister Connie Hedegaard overrakte ELFORSK-prisen for 2009 til Albertslund Kommune.

Kommunen har fået prisen for udviklingen en LED-parklampe, der sparer mere end 50 % af elforbruget – sammenlignet med en klassisk Albertslund-lampe med sparepære. Udviklingen er sket i tæt samarbejde med Odgård Design, Forskningscenter Risø, Philips Lighting, DONG ENERGY A/S og arkitektfirmaet Ark-Unica.

Albertslund Kommune har bestilt de første 50 lamper, som efter planen skal sættes op på stier i by-midten. Planen er herefter, at LED-parklampen med tiden skal erstatte den klassiske Albertslund-lampe i bybilledet.

Projektet har vist sig at være et unikt samarbejde mellem en kommune, forskningsinstitution og private virksomheder om udviklingen af et energirigtigt produkt. Et samarbejde, der har ført til, at Philips Lighting har sat lampen i produktion, så andre kan få glæde af lampen, der er blevet til ved ELFORSKs støtte fra Dansk Energi.

LED-lampen er mere end "bare elbesparelser". Vedligeholdelsesomkostningerne er også lavere end ved f.eks. Albertslundlampen.

Lampen kan ses allerede nu foran rådhuset i Albertslund – og i Dansk Designcenter.

Den nye LED-parklampe i funktion ved Albertslund Rådhus.

ELFORSKPRISEN

Formålet med ELFORSKPRISEN er at sætte forskning i effektiv energianvendelse og produkt/procesudvikling på dagsordenen – og sætte fokus på det intensive forsknings- og udviklingsprogram, som elselskaberne i Danmark har sat i søen for få år siden.

ELFORSKPRISEN 2009 går til det mest nytænkende, mest besparende og mest anvendelige projekt, der er gennemført med ELFORSK-støtte i perioden 1. april 2007 – 31. marts 2009. Forstået på den måde, at projektet skal kunne dokumentere effekt og resultater – eksempelvis i

form af konkrete nye produkter, værktøjer, mærkningsordninger eller ændret adfærd.

Ting Taler i skolerne

Fra august bliver klasselokaler over hele Danmark fyldt med gamle dåser, defekte computere, træplanker, æggebakker og mange andre kasserede genstande.

AF MATTI BEKKEVOLD, Ballerup, projektkoordinator for Ting Taler

Er det finanskrisen, der tvinger børnene til at gå på genbrugspladsen efter materialer? Næ, det er undervisningsprojektet Ting Taler, der gør sit indtog i danske skoler.

Ting Taler er et verdensomspændende klima-undervisningsprojekt for børn på 10-12 år udviklet af Ballerup Kommune i samarbejde med Vestforbrænding, Rødovre Kommune, Heerup Museum og Cross Cultures Project Association.

Skoleklasser over hele verden inviteres efter sommerferien til at arbejde med emnet klima i én til to uger. Det praktiske afsæt er skrald og skrot fra børnenes hjem og nærmiljø, som indsamles og bruges i et kreativt forløb, hvor børnene skaber skraldeskulpturer. 25 lande fra Kina, over Balkan til Grønland er p.t. tilmeldt projektet.

Inspirationen kommer fra kunstneren Henry Heerup, der mente, at alting har en sjæl, og at ting – selv kasserede genstande – taler til os.

Kunst og klima

Målet er at bruge kunsten og børnenes fantasi til at finde nye og overraskende måder at forholde sig til og lære om klimaproblematikker. Børnene, som deltager i projektet, vil skulle forholde sig til de indsamlede tings fortid, nutid og fremtid. Hvad har tingen været brugt til? Hvorfor er den smidt ud? Hvilken betydning får tingen i skraldekunsten? Hvad vil der ske med den i fremtiden?

Herefter kan børnene sammen med læreren lave en kobling mellem affaldsaspektet og de lokale miljøproblemer og de globale klimaforandringer. I sidste del af arbejdsfasen dokumenterer børnenes deres arbejde gennem fotos og små klima-udtalelser, som deles med børn i andre lande via projektets hjemmeside.

”Det er børn i dag, der er morgendagens voksne, og som skal leve i de klimaforandringer, som bliver en konsekvens af voksnes beslutninger og handlinger. Klimadebatten er derfor alt for alvorlig til kun at overlade til voksne” siger Trine Baarstrøm fra Ballerup Kommunes Bæredygtig By-kontor om tankerne bag projektet.

Fra august til november 2009 gennemføres projektet lokalt i skoler over hele Danmark og i mindst 25 lande verden over. På projektets hjemmeside: www.tingtaler.dk ligger der et netop udviklet undervisningsmateriale, som skolerne frit kan benytte. Det er også her, børnenes tanker om og holdninger til de nærværende klimaudfordringer løbende oplades sammen med billeder af deres skraldekunst.

Skraldekunst lavet af elever fra Vuko Jovic-skolen i Danilovgrad, Montenegro

Green Cities på klimakonference

Green Cities viste flaget til KLs klimakonference – hvor samarbejdet var repræsenteret både med en stand og et politisk indlæg på sessionen om "Local procurement".

AF HANNE ELLGAARD, Herning, Green Cities-kordinator

Green Cities var med, da KLs slog dørene op til Climate Exchange Summit i Bella Centret 2.-4. juni. Green Cities havde en stand, hvor der var fokus på samarbejdet og hvad man får ud af at stå sammen. Og samarbejdet, det blev der. De forskellige medlemskommuner stillede med "standpassere" og vi havde god synergi ved at have stand face to face med Energistyrelsen og deres energiby-markedsføring.

På grund af diverse ændringer i konferenceprogrammet var der ikke sat så meget tid af til at kigge på stande. Men nogle gode kontakter blev der knyttet – og konferencedeltagerne spottede hurtigt de økologiske jordbær fra Ventegodtgård i LI. Skensved, som Green Cities "lokkede med".

Desuden havde Green Cities et oplæg på den session, der hed Local Procurement. Dette oplæg tog Green Cities næstformand, Marianne Thomsen, Fredericia sig af. Og gjorde det så godt, at KL bad Marianne være med i det afsluttende panel, hvor der blev samlet op på konferencens sessions.

” Green Cities samarbejder også godt internt. Alle kommuner stillede standpersonale til rådighed, da samarbejdet "indtog" Bella Centret og delte ud af sin viden – sammen med økologiske jordbær.

Klimagruppens formand Trine Baarstrøm, Ballerup, på standvagt

Forårs-seminar ved vandet

Kemi-gruppen var i maj på seminar i Nyborg, hvor der blev arbejdet intenst i 2 dage på at få et overblik over målsætninger og arbejdsopgaver.

AF AF LISBETH CORVINIUS KJÆRSGAARD, Kolding, tovholder for Kemi-arbejdsgruppen

Inden seminaret

Vi havde inden seminaret ringet til hinanden og mailet i stor stil, men det giver ikke det samme som at mødes. Der er heller ikke meget tid i den travle hverdag til at komme i tanke om kreative idéer på egen hånd, og det er heller ikke ret nemt! Det kræver en samlet gruppe og god tid.

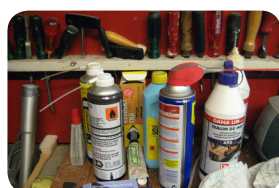
Alle i gruppen var meget frustrerede over, at vi ikke havde idéer til, hvordan vi skulle gribe hele kortlægningsspørgsmålet an i vores kommuner. Vi har nogle meget forskellige kommuner, som er forskelligt bygget op.

Indkøb kører meget forskelligt i kommunerne, og vores opgave med at styre kemikalierne er i høj grad hængt op på indkøbsfunktionen. Oveni det gemmer mange af kemikalierne sig i produkter: Der er f.eks. phtalater i voksduge, fatboys, legetøj, beklædning med tryk, osv., så man skal have en god fantasi, for at forestille, hvor kemikalierne er.

Vi havde alle som opgave inden seminaret at foretage stikprøvetilsyn på forskellige områder i vores kommuner: Skole, plejehjem, rensningsanlæg, materialegård, tandpleje, gartneri, børnehave mm., så vi havde noget at arbejde ud fra.

Til andre grupper

Denne arbejdsform kan i høj grad anbefales til at kickstarte en gruppe, som er ved at gå lidt død i det, og mangler inspiration og tid!

Tilsyn på skoler bragte mange "sære ting".

Hvad seminaret gav

Seminaret gav os først og fremmest modet på fremtiden i gruppen igen, da vi fik styr på følgende:

- Vi informerede hinanden om vores stikprøve-tilsyn, og diskuterede, hvad vi kan bruge det til. Vi fandt en fælles holdning til, at det vi skal koncentrere os om, er at finde typiske produktgrupper, som indeholder de 13 kemikaliegrupper via stikprøvetilsyn og IKKE via spørgeskemaer.
- Vi fik et skematisk overblik over, hvilke tilsyn vi mangler endnu, og hvilke produktgrupper, som vi skal have fokus på.
- Vi snakkede om krav til indkøb (hvordan stiller vi kravene op, så de er lette at bruge - hvad har indkøbere brug for?) og lavede udkast til flere produktgrupper. Vi snakkede også en del om, hvordan vi undgår at skulle bruge for meget tid fremadrettet med at opdatere miljø-kravskemaer?
- Kommunikation om vores kortlægninger og indkøbskrav: Vi blev enige om, at søge hjælp fra kommunikationsafdelingen i Kolding til, hvordan vi kan udbrede kendskabet til kortlægningen og indkøbskravene.
- En mere fasttømret gruppe, hvor vi efterhånden kender hinandens styrker.
- En tidsplan - og vi er godt med!!
- Emner til efterårsseminaret: indeklimatekst og lysdioder

Styregruppen på natur- og samarbejdstur

Samarbejde behøver ikke altid foregå indendørs. Og der sker ting og sager, når man rykker ud i det grønne på teambuildingstur – som tilfældet var på Styregruppens sommermøde.

AF HANNE ELLGAARD, Herning, Green Cities-koordinator

Politikerne, dvs. Styregruppen - inklusiv de medfølgende embedsmænd - blev præsenteret for helt andre samarbejdsformer, da de var samlet til sommermøde i juni på Skarrildhus ved Herning.

På med det praktiske tøj, en vandflaske i den ene hånd og en GPS i den anden – og så var der ellers dømt teambuilding og vandretur rundt i den vestjyske natur. Undervejs var der udlagt 6 poster, hvor deltagerne "blev hørt" i samarbejdsaftalen og hvor der ellers blev konkurreret på, hvem der klarede posterne på kortest tid og med de færreste kilometer.

Så det gik over stok og sten, tværs gennem tæt underskov, over tømmerstokke og ned i røverhuler for at løse opgaven. Jagten var så intens, at der knap blev tid til at nyde de spids-snudede frøer, musvågernes elegante flugt, når teamene kom "brasende", ræven der kiggede på og den store biodiversitet i området. Og rådyrene... ja de havde aldrig oplevet noget "lignende", så de gemte sig.

Finn Stengel Petersen, Herning og Gerrit Toet, Kolding i skovhabit.

Vinderholdet: Karin Langendorf, Ballerup, Mogens Bentzen, Herning, Merete Dissing, Kolding og Steen Christiansen, Albertslund puster ud.

Et hold klarede sig inden for normeret tid - med kun 10 m over kilometernormen, mens et andet af holdene fx brugte ½ time mere og havde gået næsten 3 km længere. Så håneretten blev flittigt brugt.

Der blev dog også tid til at holde et mere ordinært Styregruppemøde – i et mødelokale og med dagsorden af den velkendte slags – og så var balancen genoprettet.

Green Cities og klimakommuner

AF HANNE ELLGAARD, Herning, Green Cities-koordinator

Nu kan 6 af de 7 danske Green Cities-kommuner også kalde sig klimakommuner. Hernings borgmester Lars Krarup skrev aftalen under for nylig – sammen med Danmarks Naturfredningsforenings præsident Ella Maria Bisschop-Larsen.

Det skete på grønt flag-skolen i Tjørring, hvor børnene netop havde afsluttet en klimauge i samarbejde med de øvrige 13 skoler i Herning Kommune i projekt "Landsbyskoler i netværk".

Børnene viste med stolthed deres klimaudstilling frem og kunne præsentere et helt specielt "bord" til underskriften. Næmlig en ko i papmache, så der kom ingen metangasforstyrrende bøvser og prutter fra den.

De øvrige klimakommuner i Green Cities er: Albertslund, Allerød, Ballerup, Fredericia og Kolding, ligesom observatør-kommunen Greve også netop er blevet klimakommune.

Allerød sætter spot på Green Cities

AF JESPER HOLDFLOD, Allerød

Allerød Kommune markerede sit medlemskab af Green Cities med en event 3. marts under titlen "Vi hejser Green Cities flaget". Her sendte borgmester Erik Lund kommunens nye Green Cities flag til tops i rådhusets flagstang. Det gav både flotte billeder og omtaler i de lokale aviser.

I den kommende tid tager markedsføringen af Green Cities-medlemskabet primært afsæt i konkrete miljø- og klimaprojekter, så borgerne oplever at medlemskabet også i realiteten fører noget med sig.

Allerød oplever generelt, at medierne er meget interesserede i at skrive om klimaemner. Det så kommunen fx sidst på Allerød Bibliotek den 19. juni, hvor borgmesteren underskrev en aftale med DN om Allerød som Klimakommune - og udskiftede en pære med en elsparepære.

Biblioteket havde ved samme lejlighed arrangeret en udstilling om klima, energi o.l. Ellers foregår markedsføringen af Green Cities løbende gennem borgmesterens taler, debatindlæg o.l.